

Hubungan Thai-Jepun Semasa Perang Dunia Kedua dan Kesan-kesannya kepada Negeri-negeri Melayu Utara

KOBKUA SUWANNATHAT-PIAN

SUASANA POLITIK WAKTU PERANG

Pada 8hb. Disember 1941, Jepun menyerang Negara Thai sambil mengemukakan satu ultimatum untuk diterima oleh Bangkok sekiranya Bangkok ingin mengelakkan perang dengan Negara Matahari Terbit itu. Menurut ultimatum Jepun, Negara Thai perlu memilih salah satu alternatif yang ditawarkan dalam dokumen tersebut yakni:

- (I) Kerajaan Thai membenarkan bebas laluan kepada tentera Jepun yang berada dalam perjalanan kempen menyerang Burma tanpa apa juga halangan;
- (ii) Selain daripada laluan bebas itu, Bangkok bersetuju untuk menandatangani sebuah perjanjian pertahanan bersama dengan Jepun;
- (iii) Negara Thai bersetuju menjadi negara sekutu negara-negara Axis serta berkerjasama dengan Jepun dalam kempen menentang kuasa Britain dan Amerika Syarikat; dan
- (iv) Selain dari (ii) dan (iii). Jepun berjanji akan mempertahankan Negara Thai sekiranya diserang.

Perdana Menteri Phibun dan rakan-rakan kabinetnya memilih syarat pertama sebagai jalan menyelamatkan Thailand dari keadaan perang dengan Jepun. Walau bagaimanapun, pada 11 Disember, Phibun memberitahu mesyuarat kabinet tentang tekanan politik dan militer yang kuat daripada pihak Jepun meminta agar Bangkok sekurang-kurangnya membuat perjanjian kerjasama militer dengan Jepun sekiranya Bangkok tidak mahu pihak Jepun bertindak keras terhadap negaranya yang berkemungkinan besar pihak Jepun akan merampas segala alat senjata angkatan tentera Thai demi keselamatan tentera Jepun sendiri. Akhirnya Phibun membuat keputusan untuk menandatangani sebuah perjanjian sulit kerjasama militer dengan Jepun. Perjanjian itu ditandatangani secara rasminya pada 21 Disember oleh Perdana Menteri Phibun dan Duta Besar Jepun, Tsubokami, dalam upacara yang penuh dengan adat istiadat di Biara Arca Zamrud di Bangkok.²

Pada dasarnya Perjanjian Thai-Jepun 21 Disember 1941 tersebut mengandungi tiga perkara yang amat penting kepada hubungan kedua-dua negara yang terlibat. Pertamanya, ia merupakan persetujuan kerjasama militer Thai-Jepun yang lengkap iaitu kerjasama dalam aspek defensif dan juga ofensif

demi mempertahankan kedaulatan kedua-dua negara tersebut apabila berdepan dengan kuasa ketiga. Dengan persetujuan ini bererti bahawa Bangkok akan menerima segala tanggungjawab sebagai negara sekutu Jepun dalam Perang Pasifik. Perjanjian ini secara tidak langsung telah menamatkan dasar berkecuali Thai yang diamalkan sejak tahun 1890an sebagai dasar menentukan hubungan luar Bangkok dengan mana-mana kuasa lain. Sebagai gantinya, dasar bersekutu menjadi prinsip pokok dasar luar Bangkok. Keduanya, Jepun dan Thailand saling berjanji akan memberi segala pertolongan dan bantuan, yakni ekonomi, politik, perdagangan, dan sosiobudaya demi untuk mengatasi masalah-masalah yang mungkin timbul akibat perang dan juga untuk mempereratkan hubungan mereka dalam komuniti Sekemakmuran Asia Timur Raya. Ketiganya, Perjanjian Thai-Jepun itu dilampiri dengan persefahaman sulit mengenai keempat-empat buah Negeri Melayu Utara dan dua buah Negeri Shan. Pihak Jepun mengesahkan akan memberi pertolongan supaya Bangkok mendapatkan kembali segala wilayah yang terpaksa diserahkan kepada Britain sepanjang zaman pemerintahan Raja Chulalongkorn iaitu empat buah Negeri Melayu Utara: Kedah, Perlis, Kelantan, dan Terengganu, serta dua buah Negeri Shan iaitu Mong Pan dan Kengtung.³

Negara Thai melibatkan diri dalam Perang Pasifik secara sepenuhnya pada 25 Januari 1942 apabila Bangkok, sebagai sahabat karib kepada Jepun, mengumumkan Deklarasi Berperang menentang Britain dan Amerika Syarikat. Untuk tempoh selama tiga tahun setengah, Bangkok terus berperang menentang kuasa-kuasa Sekutu dan akhirnya muncul selepas Perang sebagai negara yang tewas pada tahun 1945. Namun, sebelum itu, Bangkok merupakan negara sekutu Asia Jepun yang bertaraf tinggi dan dengan bantuan Jepun, telah berjaya meluaskan kuasa dan wilayahnya. Seperti yang telah termeterai dalam Perjanjian Thai-Jepun, 21 Disember 1941, Jepun telah menyerahkan kembali keenam-enam buah negeri kepada Bangkok pada Julai 1943. Lantaran itu hubungan Thai-Jepun lebih menguntungkan Thailand.

Tidak dapat dinafikan bahawa hubungan Thai-Jepun sepanjang Perang Pasifik mempunyai kesan-kesan yang mendalam bukan sahaja ke atas Negara Thai tetapi juga negeri-negeri jirannya di Tanah Besar Asia Tenggara. Kertas kerja ini bertujuan untuk menyemak dan menganalisis kesan-kesan hubungan Thai-Jepun itu kepada perkembangan sosiopolitik di Malaysia amnya dan di Negeri-negeri Melayu Utara khasnya demi mengemaskinikan penilaian kesan-kesan Perang kepada Malaya.

HUBUNGAN THAI-JEPUN DAN PENYERAHAN NEGERI-NEGERI MELAYU UTARA

Peninjauan beberapa kajian mengenai hubungan Thai-Jepun pada zaman Perang ketidaklicinan dalam hubungan tersebut hampir sepanjang jangka masa tiga tahun setengah itu.⁴ Masa 'berbulan madu'nya adalah amat singkat. Pada Pasifik memperlihatkan hakikat bahawa terdapat banyak masalah dan

pertengahan tahun 1942 Bangkok memang menunjukkan kekecewaan besar terhadap dasar dan pendekatan Jepun terhadap sahabat sekutunya. Jelas bahawa bagi pihak Thai, terdapat beberapa masalah besar yang menyakitkan hati para pemimpin di Bangkok. Contohnya, sikap dan dasar pihak berkuasa tentera Jepun yang memandang rendah hasrat dan tuntutan Bangkok mengenai peranan dan sumbangan militernya. Pertama, masalah-masalah yang timbul dari tuntutan ekonomi dan kewangan Jepun ke atas Thailand serta tafsiran dasar Ko-Kemakmuran Asia Timur Raya yang amat berat sebelah kepada kepentingan Jepun, dan sebaliknya, membawa banyak kerugian kepada Thailand. Kedua, masalah berkaitan dengan ketidakpuasan hati Bangkok terhadap penubuhan Kementerian Hal Ehwal Asia Timur yang dilihat oleh Bangkok sebagai langkah yang boleh menjejaskan kedaulatan Negara Thai di arena politik antarabangsa. Ketiga, pendekatan dan tingkah laku para pegawai Jepun terhadap rakyat Thai amnya, dan golongan pemimpin Thai khususnya. Keempat, masalah krisis di Ban Pong, Ratchaburi, yang amat menjatuhkan maruah dan martabat institusi agama Buddha.⁵ Peningkatan kekecewaan dan ketidakpuasan hati Bangkok akhirnya menyebabkan Tokyo mengubahsuaikan dasar dan pelaksanaannya terhadap Negara Thai. Pada awal tahun 1943 dasar 'pembahagian baru (*new deal*)' Jepun terhadap Thailand dapat dilihat melalui perantikan seorang komander tentera Jepun di Thailand yang baru, iaitu Jeneral Aketo Nakamura yang diberi tanggungjawab melaksanakan pendekatan bertolakansur dan bersimpati terhadap Thailand. Tahun 1943 pada hakikatnya merupakan tahun yang mendedahkan usaha-usaha yang serius oleh pihak Jepun di Tokyo mahupun di Thailand sendiri untuk mengambil hati pihak berkuasa Thai demi untuk memperkukuh dan meningkatkan kerjasama hubungan Thai-Jepun.

Perubahan sikap Jepun terhadap Thailand adalah berpunca daripada, pertamanya, keruntuhan prestasi perangnya terutama setelah kekalahan teruk tentera laut Jepun di Midway pada June 1942 dan keduanya, kesedaran pihak berkuasa Jepun tentang pentingnya kerjasama Thai bukan sahaja dari segi strategi perang Jepun yang memerlukan persahabatan Thailand tetapi juga dari segi keselamatan tentera Jepun keseluruhannya di Tanah Besar Asia Tenggara. Pemimpin militer Jepun di Asia Tenggara dan kerajaan Perdana Menteri Tojo di Tokyo telah menyetujui bahawa adalah mustahak Tokyo menunjukkan pendekatan yang positif dan bertolakansur terhadap kepentingan sosiopolitik dan militer Thailand serta memperkuat kedudukan domestik kerajaan Perdana Menteri Phibun Songkhram, yang semakin menghadapi penentangan awam dan kesusahan sosioekonomi akibat dasar-dasar negatif Jepun terhadap keperluan masyarakat Thai.⁶ Dasar 'Pembahagian Baru' (*New Deal*) Jepun terhadap Thailand yang dilancarkan dengan perantikan Jeneral Aketo Nakamura ke Bangkok bererti bahawa Tokyo sanggup mengambil hati Bangkok sebaik mungkin dengan kefahaman bahawa Bangkok akan terus kekal, jujur dan bekerjasama dengan Jepun walaupun peluang untuk Jepun menang dalam Perang Pasifik itu semakin tipis.

Selain dari perubahan dalam pendekatan pihak berkuasa Jepun terhadap Thailand. Tokyo juga bersetuju untuk menghormati janjinya yang telah dibuat dalam dokumen persetujuan sulit pada 21 Disember 1941 mengenai penyerahan wilayah-wilayah yang pernah menjadi kawasan dalam perlindungan politik Siam pada zaman Raja Chulalongkorn kepada Thailand. Keputusan menyerahkan Kedah, Perlis, Kelantan, dan Terengganu serta Mong Pan dan Kengtung kepada Thailand jelas bertentangan dengan objektif asas Jepun terhadap Malaya dan Burmar.

Sebenarnya, tujuan utama Jepun setelah berjaya menguasai Tanah Melayu adalah untuk menjadikan rantau tersebut sebagai tanah jajahan dan kemudiannya sebagai sebahagian daripada empayar Jepun di Asia⁷ Dengan tujuan tersebut, selama lapan belas bulan setelah tentera Jepun dapat menduduki wilayah-wilayah tersebut, semua negeri Melayu dan Sumatera, kecuali Singapura, ditadbir sebagai satu unit politik yang bertaraf tanah jajahan di bawah kuasa Pentadbiran Tentera Jepun. Sebenarnya, walaupun Jepun telah menandatangani persetujuan dengan Thailand, Tokyo sebenarnya tidak mempunyai rancangan untuk menyerahkan empat buah Negeri Melayu Utara tersebut kepada Bangkok sebelum pelaksanaan dasar 'pembahagian baru nya pada tahun 1943.⁸Sebaliknya, Tokyo berobjektif untuk menubuhkan teraju militer dan sosiopolitik Jepun ke atas Malaya dan kesemua negeri Asia Tenggara yang telah dikuasai oleh tenteranya. Penubuhan Pentadbiran Tentera Jepun di Asia Tenggara merupakan langkah yang patut bagi melaksanakan rancangan Empayar Asia Raya di bawah teraju Negara Matahari Terbit itu.⁹

Ternyata juga bahawa perubahan dasar Jepun terhadap empat buah Negeri Melayu Utara dan dua buah Negeri Shan itu adalah akibat peningkatan konflik sosioekonomi dan militer yang semakin menjejaskan hubungan persahabatan Jepun-Thai. Pihak berkuasa Jepun, terutamanya Kementerian Hal Ehwal Luarnya, melihat penyerahan wilayah-wilayah yang berkenaan sebagai salah satu jalan yang berkesan dalam usaha memperbaiki serta memperkukuhkan hubungan mesra Thai-Jepun. Wichitwarhakan, selaku Menteri Hal Ehwal Luar Thai, yang giat menjalankan perundingan dengan pihak berkuasa Jepun mengenai penyerahan 4 buah Negeri Melayu Utara kepada Thailand, telah mengaitkan konflik Thai-Jepun dengan soal penyerahan wilayah:

The question of territories has a direct psychological effect on the public and it cannot be left out ...¹⁰

Komunike Thai-Jepun yang diumumkan oleh Perdana Menteri Tojo dan Phibun pada 5 Julai 1943 pada waktu lawatan rasmi Tojo ke Thailand mendedahkan kesedaran dan keazaman Jepun demi menentukan hubungan baik Thai-Jepun melalui rancangan penyerahan wilayah-wilayah di Malaya dan Burma kepada Bangkok.

Both Prime Ministers then held an important discussion on the long cherished aspiration of Thailand for new territory as well as on closer co-operation between Japan and Thailand, which was conducted amidst a very friendly atmosphere and as a result a complete agreement of views was arrived at to incorporate into Thailand the four provinces of 'Perlis', 'Kedah', 'Kelantan' and 'Trengganu' in northern Malaya, and the two states of 'Kentung' and 'Mong Pan' in the Federated Shan States.¹¹

Proses penyerahan empat buah Negeri Melayu Utara kepada Thailand yang bermula dengan pengumuman Komunike Thai-Jepun di atas diikuti oleh Perjanjian Thai-Jepun Mengenai Wilayah-wilayah Negara Thai di Malai dan Shan, 20 Ogos 1943. Walaupun begitu, proses tersebut hanya selesai apabila Pentadbiran Tentera Jepun di Malaya memindahkan segala kuasa pentadbiran am ke atas empat buah negeri yang berkenaan kepada pihak berkuasa Thai pada bulan Oktober 1943.¹² Dengan pemindahan kuasa tersebut, Bangkok dengan rasminya memulakan pentadbiran Thai di wilayah utara Malaya.

PENTADBIRAN TENTERA THAI OKTOBER 1943-OKTOBER 1945

Pada 7 September 1943, Bangkok mengeluarkan satu kenyataan mengenai sistem pentadbiran di empat buah Negeri Melayu Utara. Menurut dokumen tersebut, sistem pentadbiran tentera dipilih sebagai sistem pentadbiran negeri Melayu di bawah kuasa Thai sepanjang masa Perang Pasifik.¹³ Sistem Pentadbiran Tentera Thai terdiri daripada seorang Pesuruhjaya Tinggi Militer yang beribu pejabat di Alor Setar, Kedah. Beliau ialah yang mempunyai kuasa penyeliaan mutlak ke atas segala hal pentadbiran keempat-empat buah Negeri Melayu yang berkenaan, kecuali dalam bidang keselamatan yang menjadi bidang kuasa kerjasama Thai-Jepun. Di bawah Pesuruhjaya Tinggi pula ialah pesuruhjaya militer/gabenor untuk setiap negeri serta beberapa pegawai yang lain seperti penasihat kepada Pesuruhjaya Tinggi, pesuruhjaya hal-hal perniagaan, ketua polis di Pejabat Pesuruhjaya Tinggi dan di tiap negeri dan sebagainya.

Walaupun bagaimanapun struktur Pentadbiran Tentera Thai itu sebenarnya hanya diletakkan di atas sistem pentadbiran tempatan yang telah sedia ada sejak zaman pentadbiran penjajah British. Tujuan Bangkok nampaknya hanyalah untuk menyelia keadaan sosiopolitik di wilayah-wilayah itu sahaja, disebabkan oleh ketidakpastian Bangkok terhadap kemampuan Jepun dalam memenangi Perang Pasifik tersebut. Justeru itu Bangkok lebih suka melihat pentadbiran seharian di dalam tangan golongan elit tempatan dan Thailand. Walaupun pentadbiran tentera Thai mempunyai kuasa veto, tetapi ia lebih memainkan peranan sebagai penasihat sahaja. Contohnya, di Negeri Kedah, Majlis Negeri yang telah dimansuhkan oleh Pentadbiran Tentera Jepun, dihidupkan semula dengan nama baru yakni *Montri Spa* yang diberi kuasa untuk meluluskan segala bentuk peraturan dan undang-undang negeri seperti zaman penjajah British. Aspek tambahannya hanya tertakluk kepada syarat bahawa semua keputusan

Montri Spa itu mestilah mendapat persetujuan atau kebenaran Pesuruhjaya Tinggi Tentera Thai sebelum ia berkuatkuasa. Keahlian *Montri Spa* juga memaparkan kedudukan kukuh golongan elit tempatan. Sultan diberikan kembali kuasa politik dan pentadbiran baginda dengan perlantikan sultan sebagai Presiden *Montri Spa*, manakala Timbalan Presiden dan ahli-ahli yang lain dilantik atas cadangan Presiden. Di Kedah, Timbalan Presiden *Montri Spa* ialah Tunku Yaacob; Setiausaha Umum ialah bekas Setiausaha Kerajaan Kedah yakni Haji Mohamad Sheriff.¹⁵ Jumlah keseluruhan keahlian *Montri Spa* termasuk Presiden ialah enam orang. Presidenlah yang melantik mereka tertakluk kepada persetujuan Pesuruhjaya Tentera Negeri Kedah.¹⁶

Ternyata juga bahawa Pentadbiran Tentera Thai di Negeri-Negeri Melayu Utara dari segi keselamatan dan hak ke atas beberapa harta negara pemusuh di empat buah Melayu itu hanyalah pada nama sahaja.¹⁷

Jelas bahawa pihak militer Jepun yang memandang berat terhadap hal-hal keselamatan dan tenaga buruh masih berotoriti tentang pelaksanaan dasar-dasar yang berkaitan dengan kedua-dua perkara tersebut. Mengikut pandangan Tunku Abdul Rahman, misalnya, 'Thailand sent only a few officials for appearance's sake rather than for an actual take over ... in actual fact, the Japanese still ran the state'¹⁸ Di Kelantan pula seorang pegawai Jepun memberitahu para elit tempatan bahawa walaupun berlakunya penyerahan Kelantan kepada Thailand, namun Kelantan masih di bawah kepimpinan Jepun.¹⁹ Kedua-dua kerajaan Bangkok dan Tokyo begitu peka terhadap reaksi yang akan timbul daripada masyarakat Melayu terhadap penyerahan empat buah Negeri Melayu Utara kepada Negara Thai. Dengan tujuan untuk mengurangkan tindak balas yang tidak diingini, pihak berkuasa Jepun dan Thai dalam perbincangan dan perundingan mereka cuba mencari jalan keluar yang dapat menjamin penyelesaian pemikiran serta hak-hak asasi masyarakat Melayu terhadap kedudukan bangsa dan agamanya. Misalnya, Bangkok memberi jaminan kepada pihak Jepun terhadap kedudukan perajaan dan agama Islam mengikut tradisi dan adat resam yang diamalkan di dalam negeri-negeri Melayu. Sehubungan dengan itu, Perdana Menteri Phibun mengeluarkan arahan kepada para Pesuruhjaya Militer Thai di Kedah, Kelantan, Terengganu, dan Perlis mengenai hak dan kedudukan rakyat tempatan di bawah pentadbiran mereka. Menurut arahan itu, para penduduk Negeri-negeri Melayu di bawah kuasa Thai mempunyai hak-hak warganegara Thai sama seperti rakan-rakan mereka di lain-lain wilayah di dalam Negara Thai. Pihak berkuasa Thai turut mengemukakan satu pengumuman oleh Pesuruhjaya Militer Tinggi yang mengesahkan kedudukan berotonomi agama Islam dan menjamin keselamatan hak-hak individu rakyat serta harta mereka dari rampasan ataupun campur-tangan Pentadbiran Tentera Thai yang tidak mengikut undang-undang. Perubahan penting yang diluar skop pentadbiran yang sedia ada ialah cadangan Pesuruhjaya Tinggi Militer mengenai rancangan menggalakkan para pegawai kerajaan belajar bahasa Thai serta menggunakan

bahasa itu sebagai satu lagi bahasa rasmi kerajaan negeri.²²

Pada keseluruhannya, Pentadbiran Militer Thai yang berakhir secara rasmi pada 16 Ogos 1945 merupakan sebuah kerajaan sementara di keempat buah Negeri Melayu Utara sahaja. Masa depan Kedah, Kelantan, Terengganu dan Perlis sejak penyerahan negeri-negeri itu kepada Thailand bergantung bukan kepada kehendak atau hasrat Bangkok ataupun Jepun tetapi kepada keputusan muktamat Perang yakni kemenangan atau kekalahan Jepun. Pihak Jepun dan Thailand nampaknya menyedari tentang hakikat tersebut apabila empat buah Negeri Melayu Utara itu diserahkan kepada Bangkok. Ketidakpastian terhadap masa depan, dan hak kuasanya menyebabkan Bangkok memilih model pentadbiran British sebagai sistem pentadbiran sementara Thai di wilayah-wilayah baru di selatan. Walaupun Bangkok mengumumkan Kedah, Kelantan, Terengganu, dan Perlis sebagai wilayah Kerajaan Thai, namun pada amalannya keempat-empat Negeri tersebut ditadbir sebagai 'tanah jajahan' atau *occupied territory* sahaja. Tiada usaha serius atau yang berkekalan dari Pentadbiran Tentera Thai semasa Perang Pasifik untuk menyatupadukan Negeri-Negeri berkenaan ke dalam badan fizikal Kerajaan Thai. Sebaik sahaja Bangkok mengumumkan kekalahannya pada 16 Ogos 1945, kerajaan Thai juga menunjukkan kesanggupan untuk menyerahkan kembali empat buah Negeri Melayu Utara kepada pihak berkuasa British.²³ Bangkok tampaknya rela menamatkan peranannya di Tanah Melayu.

KESAN-KESAN PENTADBIRAN PENYERAHAN NEGERI-NEGERI MELAYU KEPADA THAILAND

Peninjauan kesan-kesan penyerahan dan Pentadbiran Tentera Thai mendedahkan aspek-aspek positif mahupun negatifnya terhadap perkembangan sosioekonomi dan politik Tanah Melayu. Walaupun kesan-kesan itu tidak berkekalan dari segi fizikalnya, tetapi dapat dikatakan bahawa dari segi membuka mata masyarakat Melayu kepada beberapa kemungkinan yang amat dalam implikasinya terhadap kedaulatan dan keistimewaan masyarakat bumiputera, yakni, kesan kedua-dua peristiwa tersebut merupakan 'pelajaran' sosiopolitik yang tidak terhingga nilainya.

Secara keseluruhannya, penyerahan empat buah Negeri Melayu Utara kepada Thailand pada pertengahan tahun 1943 merupakan satu kesan yang amat negatif kepada perkembangan sosiopolitik Malaya, dan, lebih penting lagi kepada kedudukan bangsa bumiputera sebagai tuan punya Tanah Melayu. Dengan penyerahan Kedah, Kelantan, Terengganu, dan Perlis kepada Thailand, bangsa Melayu yang merupakan bangsa pribumi asli dan bangsa majoriti di Tanah Melayu kehilangan kedudukan masyarakat terbesarnya. Sebagai gantinya, bangsa Cina muncul menjadi kaum terbesar di Tanah Melayu dengan jumlah penduduknya sebanyak 47.7% berbanding dengan jumlah penduduk bangsa

Melayu 34.5% dan India serta lain-lain bangsa 18%.²⁴ Untuk kali pertama bangsa Melayu telah menjadi masyarakat minoriti di dalam tanahairnya sendiri. Disebabkan oleh perubahan fizikal itu, tidak hairanlah yang pihak pentadbir Jepun pada seketika waktu mengemukakan tiga alternatif untuk masa depan Malaya setelah penyerahan empat Negeri Melayu Utara kepada Bangkok. Ketiga-tiga alternatif itu jelas mencabar serta mengancam kemunculan Tanah Melayu sebagai sebuah politik yang berdaulat dan kedudukan sosiopolitik serta hak-hak istimewa bangsa Melayu sebagai masyarakat bumiputera.²⁵

Lanjutan dari itu, sekiranya, Jepun menang dalam Perang Dunia Ke-2 itu, adalah amat sukar untuk difikirkan apa akan terjadi kepada masa depan bangsa Melayu di negara ini. Sekurang-kurangnya, Tanah Melayu akan kekal dibahagikan kepada dua unit politik yang berasingan yakni empat buah Negeri Melayu Utara yang akan kekal menjadi sebahagian Kerajaan Thai: manakala Tanah Melayu yang mempunyai bangsa Cina sebagai masyarakat terbesar mempunyai masa depan yang akan menjejaskan kedudukan bangsa Melayu dengan kemunculan Tanah Melayu sebagai sebuah negara merdeka dan berdaulat.

Penyerahan Negeri-negeri Melayu Utara kepada Thailand walaupun tidak kekal kesannya terhadap masa depan Malaya disebabkan oleh kekalahan Jepun di tangan Negara-negara Sekutu, tetapi ia mendedahkan dengan jelas bagaimana pentingnya Kedah, Kelantan, Terengganu, dan Perlis yang semuanya merupakan kubu kekuatan bangsa Melayu jika dibandingkan dengan komposisi penduduk di negeri Melayu yang lain kepada kedudukan sosiopolitik bangsa bumiputera di Tanah Melayu secara keseluruhannya. Tanpa tuntutan sebagai bangsa majoriti, hak masyarakat Melayu sebagai tuan kepunyaan Tanah Melayu pun begitu lumpuh, sekurang-kurangnya pada kaca mata orang luar seperti Jepun. 'Pelajaran' ini memang tinggi nilainya kepada masyarakat Malaysia sekarang.

Satu lagi kesan negatif penyerahan empat buah Negeri Melayu Utara kepada Thailand ialah peningkatan perasaan syak wasangka di kalangan orang Melayu terhadap Negara Thai. Kempen propaganda British yang menuduh tindakan kerjasama Bangkok dengan Jepun pada permulaan Perang Pasifik sebagai sebab pokok kegagalan British mempertahankan keselamatan Tanah Melayu dari kuasa militer Jepun bertambah berkesan apabila Bangkok menerima kembali empat buah Negeri Melayu Utara daripada Tokyo sebagai tanda persahabatan yang jujur dan ikhlas Jepun terhadap Thailand. Pihak British dapat menunjukkan tujuan kurang sihat Bangkok terhadap Tanah Melayu melalui perkembangan tersebut. Walaupun pendudukan Thai semasa Perang jelas dapat melindungi Negeri-negeri Melayu dari kekejaman Jepun dan dasar sosiopolitiknya yang amat merugikan masyarakat Melayu, namun propaganda British itu berjaya meningkatkan perasaan syak wasangka dan curiga yang telah diperkuatkan bagi menentang Thailand sejak tahun-tahun 1880an apabila Parti Forward dapat menguasai Pejabat Kolonial di London mahupun pentadbiran kolonial di Tanah Melayu. Adalah benar bahawa perasaan curiga-mencurigai yang wujud di

antara masyarakat Melayu dan Thai semasa Perang dan sesudahnya berpunca juga dari beberapa langkah nasionalis ekstrim Bangkok pada waktu Perang, seperti undang-undang mengharamkan amalan poligami, dan syarat-syarat, mengenai keperluan menguasai bahasa Thai oleh rakyat Melayu.²⁶ Langkah-langkah tersebut amat menjejaskan hubungan baik Thai-Melayu. Menurut Prof. Cheah Boon Kheng, ia juga merupakan salah satu sebab kenapa terdapat sokongan pasca-Perang yang kuat di kalangan pemimpin Melayu kepada gerakan pembebasan Patani di selatan Thailand.²⁷ Walau bagaimanapun warisan sosiopolitik negatif ini menimbulkan banyak masalah dan menggugat kelicinan hubungan Thai-Malaya sehingga zaman kini.

Dari segi positifnya, penyerahan Negeri-negeri Melayu Utara dan Pentadbiran Tentera Thai membawa kepada beberapa perkembangan sosiopolitik bermakna kepada masyarakat Melayu. Yang penting ialah hakikat bahawa Pentadbiran Tentera Thai membolehkan golongan elit Thai tempatan menghidupkan semula kuasa dan kedudukan politik dan pentadbiran mereka yang sudah lenyap pada zaman pendudukan Jepun. Sebaliknya sistem pentadbiran Jepun di Tanah Melayu amat merugikan peranan golongan elit tradisional Melayu terutamanya kedudukan sultan. Pentadbiran Tentera Jepun telah merampas segala kuasa politik dan pentadbiran sultan termasuk juga kuasa dan kedudukan baginda sebagai ketua agama negeri.²⁸ Sebagai tanah jajahan Jepun Tanah Melayu ditadbir secara langsung oleh Pentadbiran Tentera yang ditubuh dan dikuasai secara mutlak oleh pihak tentera Jepun. Dengan itu sultan dan para pembesar Melayu kehilangan kuasa dan pengaruh yang mereka nikmati sejak zaman penjajahan British.²⁹ Tambahan lagi, maruah dan martabat sultan sendiri dapat dipersoalkan disebabkan baginda mesti selalu tunduk kepada hasrat dan tuntutan pihak berkuasa Jepun. Penyerahan empat buah Negeri Melayu kepada Bangkok dan dasar pentadbiran Thai terhadap Negeri-negeri tersebut bererti penghidupan semula kuasa dan peranan sosiopolitik dan pentadbiran golongan pemimpin tempatan seperti yang tidak dapat mereka alami sejak zaman British, khasnya sultan. Sebagai Presiden *Montri Spa*, para sultan di bawah kuasa Thai diserahkan semula bukan sahaja kuasa atas hal-hal keagamaan tetapi juga kuasa atas hal-hal politik dan pentadbiran negeri baginda masing-masing. Jadi kuasa dan kedudukan sultan adalah lebih kukuh daripada zaman British. Keadaan ini menjadi jelas kalau dibandingkan kedudukan sultan di empat buah Negeri yang berkenaan dengan kedudukan rakan sejawat baginda di negeri-negeri Melayu yang lain. Ternyata bahawa golongan elit di bawah pentadbiran Jepun mengambil kesempatan melemahkan kuasa dan pengaruh para sultan seperti yang berlaku dalam kes konflik sultan - golongan pembesar di Johor. Sebaliknya, dapat dikatakan bahawa maruah dan martabat sultan dan golongan pembesar dapat diperkukuhkan di bawah Pentadbiran Tentera Thai.

Sehubungan dengan perkembangan tersebut, jelas bahawa dengan adanya kebebasan sosiopolitik dan pentadbiran di bawah pendudukan Thai, golongan elit tempatan di Kedah, Kelantan, Terengganu, dan Perlis dapat memberi

perlindungan yang wajar kepada rakyatnya. Menurut Tunku Abdul Rahman, contohnya, pentadbiran Thai adalah *tolerable*. Di Kedah sendiri, kelonggaran sosiopolitik dan pentadbiran membolehkan para inteligensia muda menubuhkan beberapa organisasi anti-kolonial dan berjuang untuk merdeka. Yang terkenal sekali ialah *PETA* atau Pembela Tanah Air, dan *SABERKAS* atau Syarikat Kerjasama Am Syburi; ahli-ahli kedua-dua organisasi tersebut kemudiannya dapat memainkan peranan aktif dalam gerakan menentang Malayan Union pada tahun 1945-46. Selain dari itu, Kedah, Kelantan dan Perlis sendiri menjadi tempat perlindungan kepada para si malang yang ingin melarikan diri dari kekejaman Jepun dan Perang seperti pelari-pelari dari kem-kem buruh Keretapi Maut Jepun di Thailand, tanpa halangan dari pihak berkuasa Thai. Tidak terkecuali juga, usaha pemimpin tempatan Kedah di bawah Tunku Abdul Rahman demi menubuhkan 'pusat kebajikan' untuk memberi bantuan kepada mereka yang kurang bernasib baik tersebut.³⁰

Ternyata bahawa kuasa politik dan pentadbiran golongan elit tempatan menjadi kenyataan dalam hal-hal yang tidak berkaitan dengan aspek keselamatan dan ekonomi masyarakat. Sebenarnya, kuasa pentadbiran di empat buah Negeri Melayu Utara dibahagikan kepada dua iaitu aspek pentadbiran diberikan kepada golongan elit tempatan; dan aspek ketenteraman diserahkan kepada pihak berkuasa Thai dan pihak tentera Jepun.³¹ Di Kedah, umpamanya segala jawatan pentadbiran disandang oleh para pegawai anak negeri; manakala di Kelantan dan Terengganu beberapa jawatan seperti pegawai kewangan, Polis, dan pelajaran dipegang oleh pegawai Thai dengan anak-anak tempatan sebagai penolong mereka. Walau pun begitu, jelas dari fail-fail Pejabat Presiden *Montri Spa* dan pentadbiran wilayah kedua-dua negeri itu bahawa golongan elit tempatan memainkan peranan aktif dalam hal-hal pentadbiran negeri.³² Perkembangan tersebut merupakan manfaat besar dari sistem pentadbiran yang diperkenalkan pihak Tentera Thai di Negeri-negeri Melayu Utara, terutamanya setelah Perang apabila golongan elit perlu berjuang menentang British dan rancangan *Malayan Unionnya*.

Dari segi ekonomi pula, tidak dapat dinafikan bahawa semasa Perang keempat-empat Negeri Melayu di bawah Pentadbiran Tentera Thai lebih bernasib baik daripada negeri-negeri lain di Tanah Melayu disebabkan oleh perlindungan Pentadbiran Tentera Thai dari dasar-dasar ekonomi Jepun. Walau pun mereka menghadapi kesusahan kekurangan bahan kemewahan seharian, namun sekiranya dibandingkan dengan keadaan ekonomi dan bekalan makanan di Tanah Melayu, masyarakat Melayu Utara dapat menikmati sekurang-kurangnya kemudahan makanan dan keperluan asas seharian waktu perang yang cukup memuaskan. Bila berlakunya keadaan kekurangan bahan makanan atau item-item yang lain di Kelantan atau di Kedah, misalnya, pihak berkuasa Thai akan meminta bantuan dari Bangkok dan dapat menjalankan sistem *ration* bekalan makanan asas seperti beras, gula dan lain-lain dengan berkesan.³³ Biasanya, ikan dan sayur selalu dijual di pasar. Gambaran ini berbeza dari keadaan di Tanah Melayu

khasnya setelah penyerahan Negeri-negeri Melayu Utara kepada Thailand. Masalah kekurangan makanan dan kebuluran merupakan keadaan biasa di lain-lain negeri di Tanah Melayu selepas tahun 1943. Di kalangan negeri di bawah kuasa Thailand sejenis bahan penting yang sukar didapati ialah bahan-bahan perubatan yang juga merupakan masalah besar di Thailand sendiri. Dapat dikatakan bahawa pada keseluruhannya, keadaan sosioekonomi di bawah pentadbiran Thai dapat memenuhi keperluan asas masyarakat tempatan dan melindungi masyarakat tempatan dari tuntutan ekonomi yang keras dan merugikan yang mengancam Tanah Melayu di bawah pendudukan Jepun.

Dari aspek sosiobudaya pula, pada mulanya, Pentadbiran Tentera Thai tidak campurtangan dalam hidup budaya masyarakat Melayu di bawahnya. Akan tetapi sejak tahun 1944 rancangan pembaharuan budaya di Thailand diperluaskan kepada Negeri-negeri Melayu Utara sebagai satu lagi usaha untuk meningkatkan semangat kerjasama dan keazaman berjuang sampai dapat kemenangan. Oleh itu, terdapat perubahan pendekatan pihak berkuasa Thai terhadap dasar budaya Negeri-negeri Melayu di bawah kuasanya. Jadi, muncullah usaha di kalangan pegawai Thai untuk menyerapkan beberapa aspek pokok budaya Thai di Negeri-negeri Melayu. Walau bagaimanapun, pelaksanaan dasar tersebut amat berbeza dari langkah-langkah yang dijalankan di Negara Thai sendiri atau yang pernah dibuat oleh pihak Jepun di Tanah Melayu. Pihak Tentera Thai sekadar memberikan cadangan, nasihat serta galakan, dan tidak menggunakan kuasa atau paksaan supaya dapat mencapai matlamat mereka. Secara ringkasnya, terdapat dua aspek bidang budaya yang menjadi sasaran dasar menyerapkan budaya Thai di Negeri-negeri Melayu iaitu bahasa Thai dan langkah-langkah berkaitan dengan semangat kerjasama dan kekitaan.

Contohnya, Persuruhjaya Tentera Tinggi membuat cadangan kepada Presiden *Montri Spa* pada Ogos 1944 supaya menggalakkan rancangan belajar bahasa Thai dan kempen menandatangani nama di atas dokumen-dokumen rasmi dalam bahasa Thai di kalangan para pegawai kerajaan. Para pegawai yang berjaya berbuat demikian diberikan hadiah serta wang sagu hati sebagai penghargaan terhadap usaha-usaha mereka.³⁴ Selain dari itu, pihak Pentadbiran Tentera Thai juga menggalakkan kempen penggunaan tulisan bahasa Thai di papan kenyataan dan iklan di bangunan-bangunan kerajaan.³⁵ Di Negeri Kedah pihak elit tempatan juga digalakkan menghantar anak-anak mereka belajar di Thailand manakala anak-anak raja dianugerahkan dengan biasiswa kerajaan Bangkok sekiranya menerima tawaran tersebut.³⁶ Walaupun terdapat beberapa pemimpin yang menyahut rancangan tersebut, pada keseluruhannya, dasar meluaskan pengaruh dan peranan bahasa Thai tidak berjaya.

Kempen menyerapkan budaya Thai ke dalam masyarakat Melayu demi meningkat maupun mengeratkan semangat kerjasama dan kekitaan melalui beberapa pembaharuan budaya bermula dengan usaha Pentadbiran Tentera Thai memperkenalkan lagu-lagu patriotik Thai kepada masyarakat tempatan. Penduduk-penduduk Melayu di empat buah negeri digalakkan belajar dan

menyanyi lagu-lagu Thai seperti Lagu Nasional, Lagu Bendera Thai, Lagu Hari Kebangsaan, dan Lagu Memuji Daulat Maharaja Thai. Di antara kempen-kempen tersebut, tekanan diberikan kepada kempen belajar Lagu Kebangsaan yang juga dinyanyikan pada waktu Bendera Thai dinaikkan setiap pagi oleh murid-murid sekolah.³⁷ Para penduduk tempatan khususnya pegawai kerajaan dan murid-murid sekolah juga digalakkan menggunakan perkataan Thai sawadi sebagai kata teguran. Terdapat juga arahan Pesuruhjaya Tentera Tinggi menetapkan hari-hari kelepasan Thai sebagai hari cuti am tambahan yang setaraf dengan hari kelepasan Melayu di Negeri-negeri Melayu Utara. Contohnya, Hari Tahun Baru (1 Januari), Hari Kebangsaan (24 Jun), Hari *Chakri* (6 April), dan Hari *Wesak*.³⁸ Amnya tiada bantahan terbuka terhadap langkah-langkah menyerapkan budaya Thai ke dalam masyarakat Melayu sepanjang waktu perang, mungkin disebabkan pihak berkuasa Thai tidak menggunakan kekerasan dalam menjalankan rancangan-rancangan tersebut. Namun, ternyata segala usaha itu gagal menumbuhkan perasaan kekitaan dan saling memahami antara kedua-dua masyarakat. Budaya empat buah Negeri Melayu Utara pasca-Perang masih lagi hampir menyemai keadaannya sebelum kedatangan pendudukan Jepun dan Thailand.

Walau bagaimanapun, adalah jelas bahawa secara amnya pentadbiran Thai sepanjang dua tahun menolong melindungi budaya masyarakat Melayu terutama hubungan raja dan rakyat khususnya dengan golongan pembesar daripada merosot dan melemahkan kedudukan sultan berdepan dengan para pembesarnya seperti yang dialami oleh kesultanan Melayu di bawah pentadbiran Jepun.

1 Direk Chayanam, *Thailand dan Perang Dunia Ke-2*, Bangkok, Thailand, 2513/1970, pp. 108-9; juga lihat Sir Josiah Crosby kepada Anthony Eden, 8 Disember 1941, F0463/11.

2 WW2/2: 2(8) Translation of Thai-Japan Agreement, 8 Disember 2484/1941. Terdapat usaha oleh Phibun antara 8 dan 11 Disember untuk memperseimbangkan hubungan dan keistimewaan yang Negara Thai terpaksa memberikan Jepun dengan menawarkan syarat-syarat yang sama itu kepada pihak British juga. Lihat Sir J.Crosby kepada Anthony Eden, 8 Disember 1941, F0463/11.

3 WW 2/2: 3(3) Memo Mengenai Perjanjian Thai-Jepun: dan Jabatan Perjanjian dan Undang-Undang, Kementerian Hal Ehwal Luar, *Bilateral Treaties and Agreements Between Thailand and Foreign Countries and International Organizations, Treaty Series vol. V: 1937-1941*, Kementerian Hal Ehwal Luar, Bangkok, 1975, hlm. 192-3.

4 Contohnya, lihat Aketo Nakamura, Eiji Murazama dan Nakharin Mekhtrairat, terj. (bahasa Thai), *Memoirs of General Aketo Nakamura*, Bangkok, Foundation for Social Science and Humanities Textbooks, 1991; W.L. Swan, 'Thai-Japan Monetary Relations at the Start of the Pacific War', dalam *Modern Asian Studies*, 23,2 (1989), hlm. 313-347; Kobkua Suwannathat-Pian, *Dasar Luar Pentadbiran Phibun Songkhram, 1938-1944*, Bangkok, Institut Kajian Thai, Universiti Thammasat, 1989.

5 Mengenai perkembangan lanjut tentang masalah-masalah tersebut lihat E. Bruce Reynolds, *Thailand and Japan's Southern Advance 1940-1945*, New York,

1994: W.I. Swan, 'Thai-Japanese Relations at the Start of the Pacific War: New Insight into the Controversial Period', *Journal of Southeast Asian Studies*, 18,2, September 1987, hal. 270-293; Aketo Nakamura, 1991: dan Kobkua Suwannathat-Pian, *Thailand's Durable Premier, Phibun Through Three Decades 1932-1957*, Kuala Lumpur, 1995, Bab 4.

6 Charnvit Kasetsiri, 'The first Phibun Government and Its Involvement in World War II', *The Journal of the Siam Society*, 62,2, July, 1974, hlm. 25-64; Thamsook Numnonda, *Thailand and the Japanese Presence*, ISEAS, Singapore, 1977.

7 Yoji Akashi, 'The Japanese Occupation of Malaya: Interruption or Transformation', dalam A.W. McCoy, pty. *Southeast Asia Under Japanese Occupation*, New Haven, , 1985, hal. 54. Yoji memetik dokumen rasmi Jepun yang merancang masa depan Malaya dan Singapura sebagai wilayah kepunyaan Jepun yang akan ditadbir oleh pemerintahan militer'selama-lamanya'.

8 WW 2/2 17:1 Memo dari Menteri Hal Ehwal Luar Thai kepada Perdana Menteri Phibun, 26 Mac 2486/1943: dan yang bertarikh 26 April 2486/1943.

9 Cheah Boon Kheng, 'The Social Impact of the Japanese Occupation of Malaya (1942-1945)', dalam W.C. McCoy, pty., op.cit. hlm. 80-85.

10 WW 2/2 17:1 Menteri Hal Ehwal Luar Thai kepada duta Besar Tsubokami, 18 April 1943.

11 WW 2/2. 17:1 Joint Thai-Japanese Communique July 5, 1943.

12 Tarikh yang tepat ialah 18 Oktober. Pemerintahan Thai di Kedah, Kelantan, Terengganu, dan Perlis kekal sehingga Oktober 1945, yakni lebih kurang dua tahun. Sepanjang waktu tersebut Bangkok hanya menubuhkan sistem pentadbiran tentera yang memberi kebebasan kepada para elit tempatan untuk mentadbir negerinya masing-masing. Pesuruhjaya Tinggi Thai dan penolong-penolong beliau hanya memainkan peranan penasihat dan penyelia sahaja. Lihat komen Tunku Abdul Rahman dalam *Looking Back*, Penerbitan Pustaka Antara, Kuala Lumpur, 1977, hlm. 290; dan *As A Matter of Interest*, Kuala Lumpur, 1981, hlm. 217.

13 Adalah penting menyedari bahawa penyerahan wilayah kepada Thailand itu tidak sebenarnya mendapat sokongan dari pihak militer Jepun yang melihat langkah tersebut sebagai sesuatu yang merugikan kepentingan Jepun. Hanya pihak pentadbir awam Jepun yang menyokongnya atas sebab pentingnya Thailand kepada strategi global Jepun di Asia Raya. Kobkua Suwannathat-Pian, 'Thai Irredentism and the Return of the Four Malay States to Thailand in 1943' dalam Nik Hassan Shuhaimi Nik Abd. Rahman, Nik Anuar Nik Mahmud, Yahaya Abu Bakar, pty., *Sumbangsih, Kumpulan Esei Sejarah (Untuk Prof. Datuk Zainal Abidin Abdul Wahid)*, UKM, Bangi, 1988, hlm. 170-171.

14 Royal Gazette, jilid 60, September 2486/1943, hlm. 2866-7/

15 Royal Gazette, jilid 60, September 2486/1943, Perihal Pelantikan Pegawai Kerajaan, hlm. 2868-9.

16 SUK Kedah 51/2487 Pesuruhjaya Tentera. Syburi/Kedah kepada YAM Sultan Kedah, 17 Februari 2487/1944.

17 Pelantikan ahli *Montri Spa* di negeri-negeri yang lain adalah sama: maksudnya kepimpinan golongan elit tempatan diutamakan dan Sultan diberi kuasa politik dan pentadbiran yang luas iaitu lebih dari waktu pentadbiran British di mana kuasa seorang sultan adalah dalam bidang agama dan adat istiadat Melayu sahaja.

18 WW 2/2 17:2 Memoir Putera Wan Waithayakhon Mengenai Perundingan Perihal Penyerahan Empat Buah Negeri Melayu Utara, Rahsia, 5 Ogos 1943. Menurut persefahaman yang telah dicapai antara Thailand dan Jepun., 'segala penyesuaian yang patut akan dibuat setelah tamatnya Perang'.

19 Tunku Abdul Rahman, 1981, hlm. 217.

20 Pengertian kepada Pejabat-Pejabat Jajahan, nd., Pasir Putih, 180/2603, dipetik dalam Paul Kratoska, manuskrip yang tidak diterbit, 1995.

21 SUK Kedah 63/2486, Arahan Militer no. 147/86 kepada Pesuruhjaya Militer Negeri Kedah, 8 November 2486/1943.

22 SUK Terengganu 384/1945 Kenyataan Military Commisioner Tentera Darat Thai. 'Perkara menghad kekuasaan memerintah dan tanggungan rakyat negeri', 19 Tulakom [Oktober] 2486/1943.

Perubahan yang berlaku adalah berkaitan dengan *terminology* yang perlu diubah mengikut perubahan suasana politik dan pentadbiran setelah penyerahan Negeri-negeri Melayu kepada Thailand. Contohnya, SUK Kelantan 6/2486, Persiaran 1/2486 meneguhkan semula kuatkuasa undang-undang persiaran-persiaran dan pemberitahu-pemberitahu Kerajaan Kelantan seperti belum berlaku peperangan Asia Timur Raya. Ia melibatkan penggantian perkataan 'Kerajaan Thai', *Khalowong Tahan* pada mana-mana tempat yang berlaku perkataan 'Duli Yang Maha Mulia Baginda King', atau 'Baginda King', atau 'Jajahan Taklok British'.

23 SUK Kelantan 748/2487 Pesuruhjaya Militer Kelantan kepada Presiden Montri Spa, perihal Pelajaran Bahasa Thai dan Menyainkan Nama dalam Bahasa Thai, 24 *Singhakom* [Ogos] 2487/1944. Lihat penjelasan lanjut di bawah.

24 Ucapan Perdana Menteri Tawee Bunyaket dalam Minit Mesyuarat Parlemen Ke-13-30/2488, Ogos-Oktober, Jilid 2, 'Minit Mesyuarat Dewan Rakyat Ke-16/2488, Ordinari. Penggal Ke-2', 1 September 2488 [1945].

25 Menurut banci yang ada dengan Bahagian Hal Ehwal Politik, Kementerian Hal Ehwal Luar Jepun, 20 Februari, 1945, dipetik dalam Cheah Boon Kheng, 'The social Impact of the Japanese Occupation of Malaya (1942-1945)', dalam McCoy, pty., op. cit. hlm. 82. Jumlah Penduduk Tanah Melayu (Estimates) pada tahun 1936 dan 1943 adalah seperti berikut:

	1936		1943	
Melayu	2,095,217	44.6%	1,210,718	34.3%
Cina	1,821,750	38.8%	1,699,594	47.7%
India & Lain-lain	779,299	16.6%	651,948	18.00

26 Ketiga-tiga alternatif tersebut ialah

- i. penyerapan empat buah Negeri Melayu Utara ke dalam Kerajaan Thailand (yang sudah berlaku pada tahun 1945) dan lain-lain negeri kepada Cina;
- ii. menubuhkan sebuah kerajaan campuran Cina-Melayu yang berotonomi;
- iii. menjadikan Tanah Melayu sebagai sebahagian Negara Persekutuan Indonesia yang merdeka.

Jelas bahawa alternatif (i) dan (ii) adalah disebabkan oleh hakikat bahawa setelah penyerahan empat buah Negeri Utara bangsa Cina di Tanah Melayu merupakan kaum

terbesar, dan hakikat itu jelas mempengaruhi pandangan para pentadbir Jepun dalam rancangan masa depan Tanah Melayu pada saat-saat terakhir Perang Pasifik. Kertaskerja Biro Hal Ehwal Politik. Kementerian Hal Ehwal Luar Jepun, Februari 1945, dipetik dalam Cheah Boon Kheng, op.cit., hlm. 94.

27 Sebenarnya langkah-langkah itu hanya berkuatkuasa ke atas masyarakat Melayu di empat buah wilayah di selatan Thai yakni Pattani, Yala, Narathiwat, dan Satun (Setul) sahaja dan tidak berkuasa ke atas Negeri-negeri Melayu Utara. Lihat perbincangan lanjut di bawah.

28 Cheah Boon Kheng, op.cit., hlm. 81 ;juga lihat, 'Malaya Under the Japanese' dalam BMA PS/404, n.d. Untuk dasar 'nasionalis ekstrim' Thai lihat, Kobkua Suwannathat-Pian, 'Phibun Songkham's Socio-Cultural Programme and the Siamese Malay Response, 1938-1950', dalam *Proceedings of the 4th. International Conference on Thai Studies*, Institute of Southeast Asia Studies, Kunming, 1990, Vol. I, Sebenarnya, usaha untuk menyerapkan budaya Thai kepada penduduk-penduduk tempatan adalah melalui cara galakan. Contohnya, lihat SUK Kedah 320/2487 dan SUK Kedah 328/2487 mengenai gelakan untuk belajar di Thailand dengan penganugerahan biasiswa kepada anak-anak pembesar maupun anak-anak raja. Terdapat usaha juga untuk menggunakan bahasa Thai dalam urusan am atau rasmi negeri. Lihat SUK Kedah 678/2487.

29 Hanya apabila Jepun menghadapi prospek kekalahan pada tahun 1943, Tokyo mulai mengubah sikap kerasnya terhadap golongan elit tempatan. Sultan diberikan kembali kuasa dalam bidang agama seperti pada zaman kolonial British. Walaupun begitu, pihak berkuasa Jepun masih tidak mengiktiraf kedudukan sultan sebagai raja pemerintah negerinya. Lihat Yoji Akasi, op.cit. hlm. 64-67.

30 Sebagai contoh, pentadbiran Jepun di Kedah dan Perlis yang telah dicantumkan oleh pihak Jepun terdiri daripada seorang gabenor (Major-General Seiji Sukegawa) dan penolongnya, manakala Jepun di Tanah Melayu. Gabenor juga menubuhkan sebuah Jawatankuasa Penasihat yang terdiri daripada 7 orang ahli yakni 2 pegawai Polis dan Perindustrian Jepun, dan 5 orang Melayu yang juga merupakan bekas ahli Majlis Negeri Kedah untuk menasihatkan gabenor demi pelaksanaan dasar-dasar kerajaan. Lihat SUK Kedah 298/2602.

31 Tunku Abdul Rahman, op.cit., hal. 290-92: Mubin Sheppard, *Tunku, A Pictorial Biography*, Kuala Lumpur, 1984, hlm. 83-7.

32 K.G. Tregonning, 'Some Aspects of Japanese Policy for Malaya under the Occupation with Special Reference to Nationalism', dalam 'Papers on Malayan History', *Journal of Southeast Asian History*, Singapore, 1962.

33 SUK Kelantan 158/2488; Montri Spa, Kelantan 675/2487.

34 SUK Terengganu 34 1/2486; 24/2486; 25/2486. SUK Kelantan 302/2486; SUK Kelantan D/PDUK 39/2485; 347/2488. SUK kedah 15/2486. Selain itu terdapat juga langkah-langkah yang diperkenalkan oleh pihak berkuasa Thai untuk menambahkan makanan di negeri-negeri bawah kuasanya seperti pemberian subsidi bagi kos perbelanjaan pertanian yang semakin meningkat; langkah-langkah menggalakkan pembukaan tanah-tanah baru, dan pertandingan-pertandingan padi dengan hadiah-hadiah yang menarik. Tidak hairan yang tanaman makanan di Kedah, misalnya, bukan sahaja meningkat tetapi juga meliputi beberapa jenis tanaman yakni padi huma, jagong, ragi, ubi ketela, sayuran, pisang dan tebu. SUK Kedah 88/2487.

35 SUK Kelantan 748/2487.

36 SUK Kedah 678/2487; SUK Kelantan 665/2487.

37 SUK Kedah 328/2487.

38 SUK Kelantan 48/2486.

39 SUK Kedah 964/2487; SUK Terengganu 34 71/2486.